

Desantralizasyon' un Başlangıcı

(45)

1) Er keli'nin¹ İspanya İnkilâbının Hususiyetleri

9 x 6 cm. boyutlarındaki 32 sayfalık bu kitapçığın Moskova'daki Merkezi Devrim Müzesi fonlarında iki nüshası vardır (15909-33 ve 18095/16). TKP'nin anti-faşist eleştirilerini ilk getirdiği 4 sayfa tutanağın Önsöz'den sonrası gerildir.

- 1 İtalyan Komünisti Togliatti'nin takma adı.
- 2 1936 Ekiminde İspanyol Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne [Genel Sekreter Jose Diaz Yoldasa] cevap telgrafından.

REAKSİYONERLER

Bu sayımızda yayınlamaya başladığımız broşür, 1936 yılı sonrasında yayınlanmıştır. İspanya'da iç savaşa ve faşizmin geliştiği sürecine ilişkindir. Başlığı biz koyduk.

İSPANYA'DA FAŞİZM ÜZERİNE

ÖNSÖZ

"İSPANYANIN FAŞİST İNKİLÂPÇİLERİNİN EĞİŞİĞİNDEN KURTULMASI YA NALIZ İSPANYOLARIN HUSUSİ BİR İŞİ DEĞİL, BÜTÜN İLERİ VE MÜTERAKKİ İNSANLIĞIN MÜTERAKKİ DAVASINDA" (STALİN).

İspanya hâdiseleri, her ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de âkısler uyandırdı. Başka türlü olmasa imkân var mı! Bunun neticesi olarak, çengelli haçları koyunda saklı duran faşist ajanlar birer birer defilediler, puslu kurdukları yuvalardan birer birer çıkarmaya başladılar. Yine İspanya hâdiseleri böyle bir mehenk taşı oldu ki bizde terakkiyi, ileriyi, inkısaflı, kurtuluşu seven ve bu uğurda çarpışan kim varsa ortada tutuldu. Emperyalizmin, faşizmin, harbin duşmanları kendilerini işkane vurdular. Barış seveler dobra dobra Türk milletine kendini gösterdi.

Türkiye halkı da "İleri ve müterakki insanlık" cephesine dahilidir. İspanya halkının irtica- a, istilâyî, esarete ve faşist generallerin kanlı hâkretlerine karşı yürüttükleri savaşa ancak zevgiyle beslenmelidir. Biz, onun zaferini istiyoruz Türk halkının bu içten gelen sempatiyi bir faşist yâzıncılar ve bazı gazeteler yarım yamalak olsa da — izhar ettiler, ediyorlar.

Fakat buna karşılık, Türkiye halkının inkılâpçı an'lerini kendilerine bir çıkar gelmiş gibi, müterakki "insanlık" gösterip parasına satılmış yüzü esaslar İspanya halkının kurtuluş davasına ulu orta küfrediyorlar. İspanya halkına sempati besleyen Türk halkın, küstah bir eda ile, tehdit ediyorlar. Kurtuluş uğrunda savaşan kahraman İspanya milletine Türk halkının beslediği sempatiyi körlükten işleri ellerinden gelen yاپıyorlar. Kanlı katil general Frankonun "zafer"ini adeta dört gözle bekliyorlar. 9-11-936 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Nadir Nadi (Yunus Nadinin oğlu) şöyle diyor:

"Objektif bir şekilde gözden geçirince, bu hareketin (yani generalin hareketi) para kuvveti, dışardan yardım kuvveti başarılını bir iş olmadığını anlarız" İspanya halkını emzeğe uğraşan Alman ve İtalyan tanklarını Nadir Nadi böyle maskeleyerek istiyor. Madrit yakın, Madrid sokaklarını İspanya boyuna "Yünkers" ve "Fiyat" markalı, Alman ve İtalyan faşistlerinin kullandıkları bombardüman tayaralarını böyle gözden saklamak istiyor. Masum Habeş çocuklarını yağ-paçaneler gibi kıran tank eserini okuduktan sonra kanlı Göbelşin ağzını Nadir Nadi böyle kullanyor. Nadir Nadi daha ne "İnciler" yumurtlamıyor, Hükümet merkezi içine kadar ilerleyen bir harekete artık ihtilâl demek daha münaşiptir"

diyor: Sıkılması, Adisababaya giren faşist Musulunu ordularına da "ihtilâli" ordusu diyecek.

"Türk milleti Madrid hükümetine karşı ancak sempati beslesün. İspanya halkının en samimi arzularını yerine getiren Meşru Madrid hükümetine karşı generallerin isyânı alçak bir harekettir... Asiler kahrolsun!" diyen Türk yâzıncıların ve gazetelerinin açtıkları açığı tehdit eden Nadir Nadi başka bir "İnci" daha ortaya atıyor: "Bizdeki istiklâl harbi iki rejim arasında geçen bir sokak kavgağı değil, bir milletten en aziz şeyi olan varlığını korumak savaşı idi" diyor. Ya demek inkılâpçı Türk halkı sulanmış rejimi ile çarpışmadı; Konya sokaklarında müslümleri Delibaz çetelerine vurmadı; Zile sokaklarında boğuşmadı; Öyle mi! Türk köylüsünün, Türk halkının, Türk amelesinin inkılâpçı marşını nasıl gösteriyor. Onun inkılâpçı an'lerini kirlî ellerini nasıl uzatıyor.

"Türk milletinin göyüsünü kabartan en az davasının" Nadir-nadi ve hempaları nasıl tahrif ediyor. Sonra, emperyalistler satılmış müterakki generalara karşı İspanya halkının yürüttüğü savaşı "bir milletten en aziz şeyi olan varlığını korumak savaşı" değilmişdi İspanya halkı yalnız iç savaşınlarla değil, dış duşmanlarla da mücadele etmiş ve İtalyan faşistlerle ve onların yâzıncıları yardaklarına da çarpışıyor.

Nadir Nadi ve Alman faşistlerinden para alarak Franko hesabına yazı yapan Peyvami Safa ve Muharrem Fevzilerin işleri de kendilerini "insanlık" gösteriyorlar. İspanyanın kahraman halkına "sempati besleyen hakiki münevverler, yâzıncılar, gazeteciler, samimi Türk halkının "sahşimentera" peşinde koşan kimseleri ifade tavassif ediyorlar. Bu kadar da iki yâzıncı gördüğümüz şey değil. Fakat, Türk halkını bu adamlar aptal sanıyorlarsa hadanıyorlar Türk halkı onları bile ve dalaveralarını kaplıcaak kadar tecrübesiz değildir. O, kimlerini "mevhalâ" peşinde koştuğunu kimlerini satılmış faşist ajan olduğunu görecektir kadar gözlerini açmıştır.

İspanya hâdiseleri hakkında Türk halkının kafasını çorbaya çevirmeye, onun fikirlerini çelmek, onun sempatisini körlükle isteyenlerin mürtce hâkretlerine karşı koymak ileri bir vazifedir.

İspanya hakkında doğru dürüst bilgi edinmek için de "İspanya inkılâbının hususiyetleri" ni bilmek lâzımdır. Bunu da İtalya proletaryasının önderi Erköli yoldaşın kaleme aldığı şu küçük broşürle iyi anlayabiliriz. Bu broşürün çeviridiğiz Erköli yoldaşın bu eserini okuduktan sonra: neden işlere karşı çıkmak çalan Bakışlı bir papazın, millî bir Katalonyalıların inkılâpçı bir rol oynadıklarını göreceksiniz. Neden bütün İspanya halkı proletaryanın ve onun

önderi olan Komünist Partisinin etrafında toplandığını anlayacağız. Ve nihayet neden Peşvamların, Nadir Nadirlerin, Muharrem Fevzilerin ne mullar olduklarını anlayacağız. Tavsiye ederiz, dikkatli okuyun!

İSPANYA İNKİLÂBİNİN HUSUSİYETLERİ

İspanya halkının kahramanca savaşı bütün dünyayı derin bir heyecana verdi. Bu savaşı, İkinci Teşrin 1917 Sosyalist inkılâbdan sonra, kapitalist ülkelerde halk kitlelerinin kurtuluş savaşlarında en büyük hâdiselerdir.

Derbeyley artıklarınca, asil-zadelerle, monarşist zabıtlere, kilise prelanterine ve faşist esaretine karşı olan bu savaşı İspanya halkını ezici bir ekseriyetini birleştirdi. Amciler, köylüler, münevverler, şehir küçük burjuvaları ve hattâ burjuvazinin bazı grupları bürüyet ve cumhuriyeti müdafâ ediyorlar. Aldatılmışlar Faşistlerin, arsulusal serisi katillerden müteakik işyonulmuş yoldaşları ile bir avuç general kendi halkına — millete — karşı harbediyor.

İspanya halkının mücadetesi millî inkılâp savaşlarının çizilmesi şeklinde başladı. Bu savaşı, halkın emecilerinin emaretilen kurtarmak savaşıdır. Çünkü asilerin üstün gelmesi demek, İspanyanın economic, siyâsen, kültürce geri gitmesi; müstakil bir devlet olarak sukut etmesi; İspanya halkının Alman ve İtalyan faşizmine esir düşmesi demektir. Bir savaşı sonunda ötürü de millî — inkılâp savaşıdır. Şöyleki; bu zavaşın zaferi, eski Kastil zâdegânlarının ezgisi altında kalmış Katalonyalıları, Baksları, Galselerle kurtuluş getiriyor.

Halkın zaferi İspanya faşizmine öldürücü darbeyi indirir, onun maddî temellerini yok eder; faşist işyanlarını çitkiletmiş, sanayi müesseselerini halkın eline verir. Bu zafer, İspanya emekçilerinin kendi sosyal kuvvetleri uğrunda ileride yürütecekleri muvaffakiyetli savaşa zemin yaratır.

İspanyada halk cephesinin zaferi, bütün Avrupa'da barışı sağlamıştır. Hele iki sırada, Fransız faşist çemberi içine almak ve ona saldırmak için İspanyayı harp sahâsına çevirmek isteyen harp kudâhçılarının emeli ortadan düşmüştür.

İspanyada halk cephesinin savaşı, bütün dünya demokrasî kuvvetlerini harekete getiriyor. Bu savaşı muvaffakiyetli dünyada demokrasî için sağlamıştır. Zira, demokrasî, üstün gelmiş yerlerde zaif düşüyor, onun yıkılıp mahv olmasını hızlandırır.

İspanya inkılâbı bütün dünyadaki anti-faşist mücadelenin bir parçasıdır. Bu inkılâbın pek geniş bir sosyal temel vardır. Bu

inkılâp halk inkılâbıdır. Bu inkılâp, millî inkılâptır. Bu inkılâp anti-faşist bir inkılâptır.

İspanyada işçilerin münâsebetleri öyledirki, İspanya halkının davası mağlûp edilemez. Fakat, İspanya halkının faşizme galebe çalmasını dünya irtica kuvvetleri, hepsinden evvel Alman ve İtalyan faşistleri engel oluyorlar. Onlar asileri tutuyorlar; kapitalist ülkelerde demokratik hükümetlerin seyirci kalmalarından istifade ediyorlar onlara silah veriyorlar.

İspanya inkılâbını 1905 inkılâbe, hele 1917 inkılâbe tıpatıp bir tutmak doğru değildir. İspanya inkılâbının kendisine mahsus hususiyetleri vardır. Bunlar, hem iç hususiyetleridir ve hem de arsulusal durumdandır. Büyük tarihi hâdiseler zaman ve ne de mekân itibarile, fotoğraf gibi, benzeri benzerine teğirir emezler.

İspanya halkı, demokratik burjuva inkılâbının ölüme duşman vazifeleri hâlediyor. Faşist işyançıların burnu hâkimiyetlerini yeniden kurgam istedikleri mürtce zümreler memleketi öyle idare ettiler, öyle elerinde tutuyorlar ki, bütün Avrupa'nın geri ve en fakir ülkeleri olarak kaldı. İspanya halkının bütün tabakalarını sağlam, yaratac, canlı bütün ne varsa hepsi, bir daha geriye dönmek üzere yok edilmiş. Alman ulam zamanın ezgisini çekti ve çekiyor. İspanya yada yaşamaya elverişli, yarattı, ve ne varsa hepsi, demokratik burjuva inkılâbının ölüme duşman meselerinin hâli ile kendi yâzıncıların kökünden işlâm istiyor.

Bu, şu zaruretleri ifade eder: Memleketin economic ve siyâsal inkısaflı hesabına, köylere hâkim olan derbeyley münaşebetlerini yok etmek üzere il ziraat emecilerinin emaretilen köylüleri ameleli ve bütün emekçi halkı tasnınamayacak kadar ağır köhne economic ve idari yüklerden kurtarmak. Daha daha bu, zâdegânın kilisenin, dinî müesseselerinin imtiazlarını kökünden söpmek emeli mürtce emecilerin kontrolsüz hâkimiyetlerinin parçalanması zaruretini ifade eder.

Fakat, demokratik burjuva inkılâbının hâledeceği bu meselerlerin yolu üzerine faşizm dikilmiştir. İspanya faşizmi yalnız kapitalist irticamın tasnıyıcı, bir kurşun balıysı gibi memleketi gemiye çekmiş ve halk economicinin inkıyafına marif olan ortık çâf derbeyleydiği monarşiyi, vahşeti, kilise taassubunu ve zulmunu, ceviz eteğusununu de tasıyor. O, mürtce zümreleri ve asilzade imtiazlarının müdafâa ediyor. O, yalnız kitleleri emekçi için sosyal-demokratik de basurânın trüştüsmiş kapitalizm müesseseli değil, o, demogojisiz çirçilçapık zulmu, ezgisi gösteriyor. O, herkesin kime, nefretle istemediği çürümüş, kokmuş eski kuruluşun

müessesidir.

İlenüz demokratik burjuva inkılâbı mezelerinin hâledilemediği bu ülkede faşizm kendisine, geniş çukûk burjuva temellerine dayanarak, kitlevi bir parti yaratamamış. Meşru hükümeti, İspanya irtica kuvvetleri, hepsinden evvel Alman ve İtalyan faşistleri engel oluyorlar. Onlar asileri tutuyorlar; kapitalist ülkelerde demokratik hükümetlerin seyirci kalmalarından istifade ediyorlar onlara silah veriyorlar.

Geniş kitlelerin derin menfaatlarına cevap veren demokratik burjuva inkılâbının göreceği işleri İspanya halkı yapayın bir tarzda hâlediyor. Yani: 1. Bu meselerleri o işyançıların çıkarılmasını talep ediyor. Çünkü ekonomik cepheçilerin yıkımdan faşizme galebe çalmak olamaz. 3 — O, Rusya proletaryasının hakimiyeti ele aldıkları sonra hâledilecek demokratik burjuva inkılâbının tarihin tecrübelerinden istifade etmesi için imkân malik bulunuyor. Çünkü, bugünkü tarihi safhasında İspanya inkılâbının esas mahiyetini teşkil eden şeyleri Büyük Proleter inkılâbı, şöyle "yolu üzerinde" geçerken ve "dolayısıyla" pek partide bir surette hayata geçirmiş. Ve nihayet, İspanya amele sınıfı inkılâpı kendisinin önderlik rolunu, sevk ve idarecilik rolunu hayata geçiriyor. Amele sınıfı, kendi müesseselerinin vasat ve şekillenebilir ve inkılâbı proleter damgasını vuruyor.

İspanyadaki inkılâbın bütün inkısaflı safhalarında, irtica kuvvetlerine karşı yapılan bütün muameleler, "İnkılâpçıların inkısaflı — insiyatifi — amele sınıfı üzerine alı. Amele sınıfı, Primo de Rivera ve monarşiyi yıkan hareketin cam idi. Bütün büyük sanayi şehirlerinde amele grevleri ve nişancıları girtilenliği vardı. Bu grevler ve nişancılar, sosyal-demokratik partinin kitle hareketini frenlemek, emek isteyen bütün gayretlerine rağmen, amele sınıfının ardı arası kesilmeden kahramanca savaşı inkılâbın halkı mahiyetini durmadan destekledi.

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

İspanya'da iç savaşta ve faşizmin geliş sürecine ilişkin, 1936 yılı sonrasında yayınlanmış olan bu broşürün ilk bölümünü 270. sayımda vermiştik. Bu sayımda ikinci bölümünü veriyorum.

İspanya'da faşizim üzerine II

İspanya amele sınıfının pek büyük tarihi hizmetleri oldu. Faşist saldırısına karşı ilk set, monarşi grevle ve asla unutulmayacak olan Asturias madencilerinin silahlı savaşlarıyla 1934 ikinci Teşrin - günlerinde - kuruldu. İkinci bir hizmet sağdın, amele sınıfı İkinci Teşrin'den sonra da, yine bugün simdi de antifaşist halk cephesinin organizatörü ve esas destekçisi.

Fakat, İspanya inkılabının hususu mahiyeti, herşeydek evvel, proletaryanın inkılabı da hegemonisini kendisine mahsus şartlar içinde hayata getirmesindedir. İspanyada amele sınıfının içindeki ayrılığın kendisine mahsus çizgileri vardır. Birincisi — 1931 de monarşiyi etkimeğe giriştiği zaman İspanya amele sınıfının kitlesi - bir Komünist Partisi yoktu. Bu devrede, Komünist - Partisi - yalnız teşkilât bakımından değil, siyasal ve ideolojik - çehetten de yeni yeni kurulmakta, - taazzuv - etmekte idi. İkincisi — İnkılab sırasında kitveli Komünist Partisi taazzuv edinceye kadar, İspanya proletaryası Sosyalist partisinin kuvvetli tesiri altında bulunuyordu.

Sosyalist partisi yıllarca burjuvazinin -tesirlerinden amele sınıfına geçirdi. İki buçuk sene o, burjuvazi le koalisyon yapıp. Amele sınıfı içinde bu partinin kuvvetli bir - cephesi vardı. Bu, yani, meselâ 1905 ve 1917 de Rusya Mensjevileri gibi amele sınıfı içindeki - cepheleşikden daha kuvvetli idi. Üçüncüsü — İspanyada Komünist ve sosyalist partilerin yanına kuvvetli ayrıştı sendikalist teşkilâtlar bulunmuştu. Bu da İspanyayı diğer Avrupa ülkelerinden ayrnt eden bir faktör. Bu teşkilâtların ideolojileri ve fiyatları amele sınıfının saflarında proletar teşkilâtılığın ve proletari disiplinliliğinin tesiri meşum engel oluyor.

Kendisine mahsus bir vakıa olan İspanya anarşizmi şu anlamakesidir: Memleket ekonomisi ve devlet bünyesinin geriliği, burjuvazinin - dağınık - düşü; deklase olmuş (sümbüt) emele unsurlardan pek çok tabakaların bulunması ve nihayet kendisine has bir partikularizmin mevcudiyetidir. Bütün, bu çizgileri, derbeyleyit artırırların kuvvetli olduğu ülkelerin arşizme teristikleridir. Şimdi, bugün İspanya halkı cankav faşizma, onun kudurmuş saldırısına karşı toplun kuvvetini bir araya toplayın, anarşist ameleler cephelede - etkeke - dövyürken, anarşizmin prensipleri amelada siper alarak zorla "kollektivizasyon" projeleri ileri sürün, "paranın kaldırılması" ni isteyin, "teşkilâtî disiplinlilik" vs. vazileri veren ve böylelikle Halk Cephesinin topluluğunu, vahetinin zaflarından unsurlar az dediler.

İspanya Komünist Partisinin o muazzam hizmet süradirdi: O, amele sınıfı içindeki bu ayrılığı kaldırarak içi durmadan ve sonuna kadar savagı ve

savagıyı; o, demokratik burjuvazi inkılabı zarfında esas parti teşkil eden proletaryanın hegemonisini temin etmek uğrunda azami zemini yaratmak için savagı yürüttü ve yürütüyor. Meselâ: Komünist Partisi ile Sosyalist Partisi arasında yapılan tek cephe, müttelit emekçi gençlik teşkilâtının kurulması - Katalonya'da tek proletar partisinin - vücutu getirilmesi ve nihayet, — ki bu en başlıcasıdır — pek büyük bir nüfusa malik, bir nüfuz ve tesirin mütemadyanı artıran Komünist Partinin muazzam bir küte partisi haline geçmesi. Bütün bunlar amele sınıfının kendi hegemonisini daha iyi hayata geçirmesine, bütün inkılabî hareketlerde sevk ve idareyi kendii eline alarak, onu zalferce ulaştırmasına en esaslı garantidir.

Amele sınıfının safları arasında hal ve vaziyet böyledir. Köylülük iş nasıldır? Esas kısım köylü çocukları teşkil eden ve zabiten tarafından idare edilen orduyun ekseriyeti isyanın ilk günlerinde halk düşmanlarının yana düştüler. Faşist zabiten asker inşapını büyük bir kısmın kendilerini yana çekebilmesiyle vakasını büyük bir kısm, cumhuriyet partilerinin, sosyalistlerin ve anarşistlerin köylünün isteklerine yıllarca aldırış etmemeleridir. Çok yumnağın bir - cephesi vardır. Bütün bunlar beraber, İspanya köylüsünün inkılabı - aktif - olarak iştirak etmesi için zemin pek büyüktür, pek genişir.

İspanya köylülerinde iki buçuk milyon ziraat ameleleri vardır. Şehir zehirlerin pek çoğunda bu ameleler hâlâ daha büyük toprak sahiplerinin ve ruhanilerin tesirleri altında bulunuyor.

Buna rağmen, en geri kalınıç eyaletlerde bile ziraat ameleleri inkılabî zehir kanyığı taşıyor. İspanyada ziraat proletaryasının büyük tabakası, köylülük kitlelerine tesir etmiş, onları faşizme karşı aktif mücadeleye çekmek, amele ile köylü arasındaki bağı kuvvetlendirmek ve burjuvazinin proletaryanın ve idareciliğ roluna kuvvetlendirmek için amele teşkilâtlarına en geniş imkânları açıyor. Geriye üç buçuk milyonluk bir köylü kitlesi daha vardır ki bununda da çoğu fakirdir. Bunlar - yüzlerce yıldır merhum metisizce istismar ediliyor ve eziliyor. Bu kitle, - siddetli bir ihtarla, inkılabın kurtuluş ve toprak bekliyor. Monarşinin kör inçilâmları, yoksakın - tıyran, yavaş yavaş kilsinin tesirinden kurtulmakta olan bu köylü kitesinin cumhuriyeti sevdiği — sempatiyeri vardır. Artık şimdi, Halk Milisi ordusunun kalabalık ve dolgun gruplarını he ne kadar köylüler - dolayısıyla - tesirin milyonlarca yedek köylü asilere karşı daha henüz aktif savaga girmemiş bulunuyor. Galsyada başka diğer yerlerde daha henüz geniş etke hareketleri başlanmıştır. Greviz - grevler - den köylü henüz geniş hareketle

geçmedi. O, faşist isyanları şimdilik pek az rahatsız etmektedir. Fakat onun hareketi emele mutlak bir zarurattır. Milyonlarca yedek köylü duraksama, sallantı halindedir. Onlar, pek yakında kat'î sözlerini söyleyeceklerdir.

Cañil bırakılmış, okuyup yazamayan milyon köylüsü uzun yıllar siyasi hayatın dışında yaşadı. İspanyanın ayırd edici bir hususiyeti de şudur: İspanya köylüsü inkılabı girdiği zaman kendisinin genel bir milit partisi yoktu. Yalnız Galsya'da, meselâ Bazilio Alvaşer bir köylü partisi kurmağa teebbüs etti. Adına "Fros" denilen bu parti, mahalli derbeş imtiyazlarla mücadele etmeği programına koymuştu. Bu Galsya köylü partisinin teşkil ediyordur. Oda 1931-35 yıllarında dağıldı gitti. Fakat şu arada bir noktayı da kaydetmek münaşip dırur. Asıllara karşı köylülerin kitle kitle silâha sarıldığını ve şimdi de çeteler teşkil ederek müttelit haydurlara arkadaş saldırdığı biricik eyalet Galsiyadır. Kırac köylülerin — ortaokulların "Rabassayres" denilen Katalonya teşkilâtı da siyasi bir partinin bazı çizgilerini taşıy. Çok karakteristik olan bir diğer grup da teşkilâtın nüfuz sahibi olduğur Katalonya - köylülerinde faşistler hiç bir muvaffakiyette gösteremediler.

Köylülerin gerek doğrudan doğruya olan ülkelerini gerek, köylü hisabına kilsilerin menastırların, büyük toprak sahiplerinin arazılarını bedelsiz olarak açtıkları açığa müdadere edilmiş cesaretle müdadere eden ve bu - tarz - çarpışın biricik partisi proletaryanın Komünist Partisi olmuşur. Ne yazık ki, Komünist Partisi geniş köylü kitlelerini arkasından sürükleyecek kadar henüz kuvvetli bulunuyordur.

Şehir zehirlerin pek çoğunda line: onun büyük kısmı, hemen hemen muazzam ekseriyeti faşizme karşıdır; demokrasiden, inkılabın yanadır. Burada hürriyete laştıran derbeş doğru olan hamlelerin ve girişimlerin vücut ve safalet bataklığından yüzün mazya karşı çevrilmiş iki ve nefretlerine de katı rol var. Bundan ötürü İspanya faşizmi, diğer ülkelerde faşizmin yapıtı ve yapmağa uğraştığı gibi, köylü burjuvazi arasında kendine kitlevi bir temel yaratmak imkânlarındandır mahrumdur. Şehir küçük burjuvaları, zanaatkarları, esnafı, münevverler, ilim ve fen ilamlarını görürsün gibi, faşist reisler, herşey nefretle karşıladığı büyük toprak beyleri "kastiler" le, halkın sefaletli hisabına göbek salmış sepsioskolları, Lasus gibi kaserleşmiş politika ve dala, Huan Mazarin gibi yarı burjuvazi emele ve vermiş yürü burjuva. İspanya faşizminin yapıtıç sosyal demagogilerin foyası bu vakalarla çabuk meydana çıktı. Evet, küçük burjuvazi saflandı. Monarşi devrilirken sonra onun - kalsiyon - savagı - kalsiyon - Halk cephesi hareketine girnek

le beraber, halk cephesinin programı toprakın konfiske edilmesinin önünmasına yanaşmışlardır, bunu reddetmekle ayak dirediler. Hatta 6 Şubatın sonra bile, halk cephesi partilerine dayanarak Azana hükümeti devletci hıyanet ve orduyu faşistlerin tezgahında birliğinde kararsızlık - geveşeklik gösterdik. Halk burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açtıkları açığa savagtan yarıncımeke gayretlice uzlaşma yollarını aradılar.

Fakat, faşistlerin haçpeşe ve tezgahında birliğinde kararsızlık - geveşeklik gösterdik. Halk burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açtıkları açığa savagtan yarıncımeke gayretlice uzlaşma yollarını aradılar. Fakat, faşistlerin haçpeşe ve tezgahında birliğinde kararsızlık - geveşeklik gösterdik. Halk burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açtıkları açığa savagtan yarıncımeke gayretlice uzlaşma yollarını aradılar.

Fakat, faşistlerin haçpeşe ve tezgahında birliğinde kararsızlık - geveşeklik gösterdik. Halk burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açtıkları açığa savagtan yarıncımeke gayretlice uzlaşma yollarını aradılar. Fakat, faşistlerin haçpeşe ve tezgahında birliğinde kararsızlık - geveşeklik gösterdik. Halk burjuvaziyi temsil edenlerin pek çoğu faşizme karşı açtıkları açığa savagtan yarıncımeke gayretlice uzlaşma yollarını aradılar.

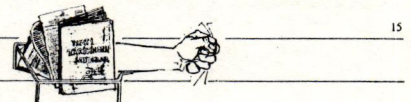
Burjuvaziye gelince: Derbey imtiyazlarının tehtid ödilmesinde menfaat olduğundan o, Primo - do Rivera ve monarşinin dikme - tonun inkılabı - tezgahında aktif iştirak etti. Endüstri burjuvazisi, başka devleşir bir şaraiti cumhuriyette bekliyordu. Burjuva partileri bu gayelerinin derbeş ve yarı derbeşli kastilerle burjuvaziye ve hattâ Sosyalist partisini iki buçuk yıl bu yolda sürükledi. Kalsiyon hükümetinde - tonun politikası hak kitlelerin pek çoğuna bir hayli kırıklığa uğrattı. Demokrat cephesinin bu zafından faşizm istifade etti: memlekette koyu irtical ne varsa hepsini topladı, seferber etti ve hücumu yaptı.

İspanya emele sınıfı kuvvetlenmiş kitlelerin şurunda onu yoluna kapamak zaruretini duyuyordu. Kitleler cumhuriyet müdadefaya kalktı. (1934 İkinci Teşrin). Burjuvazinin ayrılmaz bir parçası olan burjuvazi - kalsiyon - burjuva partilerinde burhan

başverdirdi. Meselâ, siyasaça soyunmuş İspanyada büyük burjuvazi bütün zafiyetini ve çöküşünü âksetiren Lerus - un radikal partisi suratla dağınmağa başladı. 1936 itihabından sonra da bu partisi siyasi saheden büsbütün yok olup gitti. Bu partinin bir grup ayrıldı. Bunun başında şimdiki Kortes (parlaman) reis olan Martines Barrio bulunuyor. Bu grup, faşizme karşı koymak teşkilâtına girdi ve halk cephesi saflarında yer aldı. Martines Barrio itihabından sonra Martines Barrio kuyet kalmazmış; faşistlerin ve onların mütteli Lerus - un mürtעי niyetlerinin tahakkuk etmesi - ile çıkarı olmayan bir kısım burjuvazinin antifaşist bir meyil taşımaya başka bir şey ilah edilemez. Martines Barrio halk cephesinin ilk teşekkülünden itibaren ona fal olarak iştirak etti. Tolodonun düşüşünden sonra cephedeki sıkışık vaziyet esasında o parlamantın Birinci Teşrin iticamına rivaset etti. Bu topları Madrin müdadefasını için yapıldı.

16 Şubat 1936 itihabından sonra teşekkül eden cumhuriyetçi hükümet kabinelerine giren unsurların başka bir şey ilah edilemez. Martines Barrio burjuva tabakalarının mümmesleridir. Faşist isyanı patladığı zaman bu adamlar cumhuriyet yanına kaldılar. Hoze Hiral Sol faşistlerin partisinin azadısı. Şimdiki hükümetin azadısı, başka büyük millet sahibidir; toprakları vardır. Onun arızileri cumhuriyetin daha ilk yılında ziraat islahata tah' ituldu. Faşist isyanlarına karşı cumhuriyetin teşkilâtlandırın kabineleden biri de Hoze Hiral kabinesidir. Bu kabineye giren: Fransisko Barne, Kaases Kirogo - Enriko Ramos, Mantel Blasko Girona toprak sahibi Birinci Teşrin iticamına rivaset ed vakaun inkışığı başka türlü olsaydı belki de adamlardan bir kısmı irtica' la bir uzlaşma ve anlaşma arayacaklardı. Fakat, faşist isyan onlara bu imkânı vermedi. Onun tutumunu cumhuriyeti ve demokrasiy müdadefaya etmek zaruretini onların önde koydu; onların mukadderatının savagan hak kitlelerinin mukadderatlarıyla bağlandı.

İspanya feodalizminin ezildiği milli azınlıklar burjuvazininde pek çok gruplar cumhuriyette taraftarlarıdır. İspanyada öyle eyaletler varki, yüzlerce yıldır bu eyaletlerin halkı millî esasat boyunduruğundan kurtulmak için savagıyor. Bu eyaletlerin en başında Katalonya ve Baka (Baskaya) var. Bu eyaletlerin burjuvazisi faşistlere sempati göstermektedir. Onun tutumunu. Çünkü onlar, her faşizm galip gelirse kendilerine her hangi bir istiklâliyyete veya muhtariyet vermeyeceğini pek iyi bilirler. Onlar için, faşizmin zararleri esli emele rejimine dönmek olacaktır.

İspanya'da faşizm üzerine III

Katalonyadaki Katalon cemiyeti ve onun mürtעי önderleri mücadelede şahseden yolcular karşıtı. Fakat Katalonya sallar arasında Eskeri denilen teşekkül de hâllâ daha sanayi burjuvazisinin bir sürü müessesileri vardır. Katalonya hükûmetinde bulunan müessesiller mevcuttur. Faşist generalların isyanı bütün Katalonyada diğer yerlerdeki gibi çabuk bastırıldı. Buna sebep, İspanya proleterasının en büyük kitlesinin yalnız burada toplanması değil, aynı zamanda iştin gelen bir gayretle hemen bütün halkın isyanını bastırmağa işlerik etmesi ve bunu da bazı burjuva çevrelerinin tutmasıdır.

Baks eyaletine gelince: Baks millî partisi faşistlere karşı yürütülen mücadelede aktif olarak iştirak ediyor. Bu partinin müessesilli bulunan Madrid Madrit hükûmetine dahil bulunuyor. Manuel Iruho büyük sanayi erbabından. Basklerin millî kurtuluşu için her zaman mücadele yürütmüştür. O, Primo do Rivera'nın emelî hükûmetine bu muhalifin, monarşinin siddetle aleynhinde idi. Faşist isyanının ilk günlerinde Bilbao'da faşist zabıtlere karşı harekât kıldıran bizzat kendisi idare etti. Faşistler, onun bütün yakın akrabalarını ve bu meydana 70 yaşındaki annesini rehin olarak götürdüler. Katolik ve fabrikatör olan bu adam ciddi ve samimi olarak cumhuriyeti müdafaa ediyor. Kendisinin ve partisinin "serbestleşme için, siyasal demokrasi için sosyal adalet için" savaglığını söylüyor. Önderi bu adam olan Baks millî partisi Biskao'nun millî kurtuluşu uğrunda yıllarca mücadele eden katolik burjuvazinin partisidir. Kadrosunun en mühim kısmını papazlar teşkil eder. Gençlerde Fransız mürtעlerinden dö Kerillis, koyu mürtעי general Mola havatlarına karşı Baks eyaletlerinde popazların kahramanca savagılarına hayret ediyor. Fakat, burada hayrete düşülecek ne var! Irunun, San Sebastianin, Bilbaoun kahraman müdafilerine yan yana omuz omuza verip cakıyorlar. Baks burjuvazisinin de grubun rolü, İngilterenin "ademî müdahale" siyasasının kuşruğunda sürüklenen İngiliz amele partisi önderlerinin rolundan şüphesiz çok daha ilet ve daha mürtעtir.

1924'de yoldaş Stalinin yazdığı şu işeyata Baks burjuvazisinin grubuna düpedüz söyleyebiliriz:

"Emrin ve onu iletirenenin monarşist görüşlerine rağmen, Afganistan istiklâliyeti uğrunda Afgan emirinin yürüttüğü mücadelede objektifman İNKİLAFÇI bir savagtır. Çünkü, o (yani bu mücadelede emelîler) zayıflıyor, ihlâlle uğratıyor, onu asındırıyor... Mısır millî hareketi, önderleri burjuva sovyu, burjuva unvanı taşımalarına ve sosyalize aleyhtar bulunmalarına rağmen, İspanya hükûmeti yetei uğrunda Mısır tüccarlarını ve burjuva müververcinin yü-

rüttükleri mücadele, aynı sebeplerle, objektif olarak inkılâpı bir savagtır. Halbuki bu meydana, İngiliz emelî hükûmeti azaları proleter sovyu ve proleter ismi taşımalarına, sosyalizme "tarafatır" bulunmalarına rağmen, Mısır tabi vaziyette tutmak için bunların yürüttükleri mücadele, aynı sebeplerle, reaksiyoner (irtica) bir mücadeledir." (Leninizm esasları, s.46-47.)

İspanya burjuvazisinin bu grupların tutmuş oldukları cephenin mahiyetinden nasıl bir netice çıkarmak lâzımdır? Şöbe yok ki, İspanya burjuvazisinin ekseriyeti isyanlarına sempati besliyor ve onlara yardım ediyor. Fakat bazı burjuva grupları, hele millî azınlıkla mensup burjuva grupları, halk cephesinde idareci bir rol oynuyorlar. Bu isyandan evvel antifaşist halk cephesine iştirak ettiler ve bu iştiraklarını, şimdiki bugün de devam ettiriyorlar. Bundan ötürü, bu grupların antifaşist karargahlarını vurup tenara atmak olamaz. Çünkü halk cephesine iştirak etmekle onun, bu cephenin gelişmesine yardım ediyorlar. Bu suretle de İspanya halkının zafer şansını kuvvetlendiriyorlar. Keskin bir savag anında genel isyayı bir temel, inkılâbın muvaffak olmasını temin eden garantilerden biridir.

Inkılâpçı strateji yoldaş Jostad Stalin, 192...de, Leninizm bazâ taklik prensipleri olduğuna bunları birinci sınıf olarak sav ve idare etmek mümkün olmadığını yazar:

"Ben, Leninizm şu taklik prensiplerini göe önde tutuyorum. Şöylece:
a) Her memleketin millî şarhı ve kendisine has millî hususiyetlerini mutlaka hisaba katmak prensibi. b) Her memleket Komünist partilerinin proleterya kitlesi mürtעleri temin etmek için — hattâ bu mürtע geçici, dayanıksız, belbahane, sallantılı olsa dahi — en ufak inkılâplarında bile mutlaka istifade etmesi prensibi.
c) Milyonlarca kitlesiy sosyalistler vermek için yazılı propaganda ve ajitasyonun kâfil gelmediği, bundan başka kitlesinin kendi öz siyasal töderlerinin de bulunman zarurî olduğu hususuna mutlaka hisaba katmak prensibi" (Leninizm esasları s.615)

Sev ve idarecilik için bu prensipleri yürüten İspanya Komünist Partisi benî amele sınıfının mürtעי hareketini hayata geçirmek, hem de İspanya inkılâbının bugünkü safhasında kendine mahsus bir inkılâp şekli arzeden geniş bir antifaşist halk cephesi olarak inkılâpçı faşizme karşı

Bu cephe, amele sınıfını ve teşkilâtlarını: Komünist, Sosyalist Partilerini, Genel Amele Birliğini, Pestanya sendikalist teşkilâtı kendi içine alır. Şimdiki cumhuriyetçi faşizmin emelîler ve Katalonyanın Eskera partilerinin şahsında küçük bur-

juvaziyi kucaklıyor. Sonra bu cepheyi, Anarşist millî emek federasyonu tutuyor. Burjuva grubunun temin eden Martines Barriosun "Cumhuriyetçi Birlik" partisi, Baks mürtעileri bu cepheye bağlıyor. Bu cepheyi "Katalonyanın Rabasseyzar" teşkilâtı tutuyor. Yine bu cepheyi, kendisinin ayrı öz bir partisi bulunmayan, fakat toprağa hasret faşizme kin ve nefrete bakan milyonlarca İspanya köylüsü tutuyor. Faşizm tehlikesi karşısında muhtelif sınıfların kendisine mahsus bir birleşme şekli olan İspanya antifaşist halk cephesi Fransadaki halk cephesinden pek farklıdır. İspanya halk cephesi, demokratik burjuva inkılâpçı meslekerinin sapına kadar demokratik yollarla halden inkılâp şerâitini hedef, halkın zaferi için isyandan ediriler basyurulmasını isteyen vatandaş Kavagı işinde harekât ediyor ve savagıyor.

İspanyada halk cephesini hakiki mahiyeti, sadece "proleterya ve köylülüğün demokratik diktorası" diye izah edilemez. Çünkü: 1. İspanyada halk cephesi yalnız amele ve köylülüğe değil, pek daha geniş sosyal bir temele dayanıyor. 2. Vatandaş harbinin tarzı altında o, inkılâpçı demokratik hükûmetin programından biraz daha iletirilen bir sürü tedbirler alıyor. Aynı zamanda, İspanya halk cephesinin bir diğer hususiyeti daha var: Proleteryanın, köylü kitlesinin silâh savagına nispeten yavaş girimesi ifadesini demokratik burjuva inkılâpı merhalesi üzerinden atlamak meyline bundan küçük burjuva anarşizminin işlerini Sosyal demokrat hayalnamının henüz geçmemesi olması İspanya halkının cumhuriyet uğrunda yürüttükleri mücadeleye bir sürü engeller çıkarıyor.

İspanyada kurtulmak olan cumhuriyet, aldikle tipe bir demokratik burjuva cumhuriyettir. nemez. O, amele sınıfının önder ve idareci bir rol oynadığı vatandaş harbi içinde doğuyor. O, bir yanda burjuvazinin birinde Sosyalizmin muzafer olduğu, diğer yanda bir sıra kapitalist ülkelerde muhafezkin burjuva demokrasısını faşizm ezip çiğnediği hal ve vaziyet içinde meydana geliyor. Bu yeni tip demokratik cumhuriyetin mümeyyiz çizgileri şudur: Birincisi, halka karşı ayaklanan faşizm halkın silâhıyla uğruşu ile eziliyor. Hem öyle bir ezilgi ki, halkın bu azılı ve şiddetli düşman bu yeni cumhuriyette daha yer bulamayacaktır. Demokrasiyi yok etmek ve onun yerine zulüm rejimini kurmak için burjuva demokrasisinin, onun muhafezkinin, emelîler faşizm, meselâ Fransada, İngilterede, Birleşik Amerikada bulunduğu serbestliği, halk galip edilemez. Bu cumhuriyette bulamayacaktır. İkincisi, bu cumhuriyetçi faşizmin emelîler temelleri yıkılmış — parçalanmış olacaktır. Faşist isyanına iştirak

edenler toprakları işletmeleri daha şimdiden müsadere olunmuş ve İspanya halkına mal edilmüş bulunuyor. İspanya hükûmeti, daha şimdiden sunuhüretinin müdafaatı hisabına, askeri harp vaziyetine uygun olarak, ekonomik cihazlara kontrol koymağa ve onları regule etmeğe mecbur kalır. Mesrû hükûmetle karşı asılır harp şiddetlendirilmiştir. Bu hükûmet, dememleketin ekonomik hayatına nispete daha sıkı bir kontrol koyacak ve bu yolda daha fazla iletirilecektir. Üçüncüsü, halk galip çıkacağı takdirde, bu yeni tip cumhuriyet her türlü muhafezkârlığa yabancı kalacaktır. O, daha iletir bir inkılâp için her türlü zümre ve şerâit maliktir. O, İspanya emekçi kitlesinin iletirlediği ekonomik ve siyasal kazançlarının teminat altına alınmasıdır. Bütün dünya iletir kuvvetleri İspanya halkının mağlubiyetini işte bilhassa bundan ötürü işiyor.

Alman ve İtalyan faşizmi İspanya generallarının isyanını yalnız hazırlamak kalmadı idirdi de bu sovyuz generalları her suretle tutuyorlar ve cumhuriyeti yıkmaya uğraşıyorlar. Bütün kapitalist ülkelerde ağır derecede ne kadar mürtעי ve diğer partiler varsa hepsi isyanlarına sempati basılıyor, onları tutmağa hazır bulunuyor. Şavagmakta olan İspanya halkı yalnız ası generalarla değil, bütün dünya iletir cephesine karşı koyuyorsa, bütün bastırma isyanında İspanya halkının karşılaştığı güçlük işte buradadır. Bu güçlükler bundan ötürü de bir kat daha artıyor: Kapitalist ülkelerde resmen burjuva demokrasinin yitirildiği halde filiyatta "bataralık" maskesi altında, dışardan faşistlerin yamaka oldukları silâh müdahaleleri tutan partiler vardır. Meselâ, İngiliz muhafezkârlarını ve Fransız askerlerini iletir alan bu arargah hakkıkta dünya irticaile elele voryor. Sosyal Demokratların bazı mürtעי önderleri bu karargâhi tutuyor.

Mürtעי karargâha karşılık da amele sınıfının karargâhi — demokrasî karargâhi yükseliyor. Bu karargâhin temeli arbutsul amele sınıfıdır. Onun bütün sempatisi, sevdiği İspanya halkının emelîleri. Aynı ne kadar antifaşist şerâit, ne kadar hakîkî demokrasî varsa hepsi bu karargâhtandır. Kim olsun, her kim İspanya cumhuriyetinin bulunmasını istiyorsa o, arbutsul antifaşist cepheyi yutmuş olacaktır; amele sınıfına ve demokrasiyeye daha şiddetle saldırmak için faşizmi teşvik ediyor; faşist harp kundakları ile ele voryor.

Faşizm ateşli oyanıyor. O, yirmizmiş beş yıllık bir süre kadar antifaşist şerâit, ne kadar hakîkî demokrasî varsa hepsi bu karargâhtandır. Kim olsun, her kim İspanya cumhuriyetinin bulunmasını istiyorsa o, arbutsul antifaşist cepheyi yutmuş olacaktır; amele sınıfına ve demokrasiyeye daha şiddetle saldırmak için faşizmi teşvik ediyor; faşist harp kundakları ile ele voryor.

arasında yeni bir kin ve nefret dalagısı uyanıyor. Böylelikle de faşizm, bütün dünyada antifaşist hareketin yeni bir yükselişine bir voryor. Almanyada hakîkiyetten evvel faşizm, Layoyz muhakemesis milletleri korkutacağı hisaplamıştır. Fakat umduşunun tersi çıktı. Almanyada faşizmin büriçlenmeleri Fransa ve İspanya da halk cepheilerinin kurulmasına yardım etti; bütün dünyada halk cephesi hareketine hız verdi.

Alman ve İtalyan faşistleri sovyucune ve emperyalist bir gaye takip ediyorlar. Onlar İspanya mütemlekinde bir kısmını kapmak, topraklarının bir kısmını zaptetmek, bilahere Avrupa milletlerini yapaacakları saldırtma İspanyayı bir harp şavagı haline koymak için İspanya inkılâbını emzik istiyorlar. Ası general ve mürtעי bir kısmını ve temamiyeti mültikiyetini tehtid eden emperyalizmin ajanlarıdır. Mürtעי ası generalara karşı İspanya halkının mücadelesi, aynı zamanda memleketi ecebni esaretinden kurtarmak savagıdır. Bundan ötürü, halkın savagı millî bir mücadelede mahiyeti taşımaktadır. Bu ile inkılâbın temelinin daha fazla genişletmek tedir. Halk cephesi İspanya halkının yalnız inkılâpçı emelîlerini değil, memleketi ecebni esaretinden kurtarmak için yürütülmüş olan şavagı şavagı an'analardan da devam ettiriyor.

İspanyadaki bu vaziyet, Komünist emperyalizmin VII ci kongresinde, emperyalizmin bütün tarihini doğru olduğunu inkılâp ateşile ifade ediyor. Bu halde doğruluğu sadece İspanyada açılan antifaşist mücadelesinin vosaile değil, gerek İspanya Komünist Partisinin bu savagı oynadığı role de bir kat daha tektid edilmiş bulunuyor. VII ci kongrede yoldaş Dimitroff şöyle söyledi:

"İstiyoruz ki, her memleketle programının pişiri Komünistler kendisi öze mürtעinin bir zamanında bütün dersleri çıkarınsın ve ondan istifade etsinler. Biz istiyoruz ki onlar, eyi havay bekleyen ve kousulan dalgalanı savagı, emperyalizmin emperyalizmasın; sınıf kavgasının çoşkun sularında yüzmeği mümkün olduğu kadar çabuk görsinler." "Sınıf kavgasının irtisualı sulandırması İspanya Komünist Partisi kendisi de halkın memleketi serdimeni oluyor. O, kitlesiler arasında ototesinin her gün bir az daha artıyor; inkılâba sarılmamaz bir sadakata sarılıyor; yüksek prensiplerinden ası ayırılmıyor. İspanya emperyalizminde en yüksek cesareti gösteriyor; tespit edilen yolum doğruluğuna sapına kadar inandığını ispat ediyor; gerek kumandanları ve gerek erleri en keskin proleter emperyalizminin emperyalizmi İspanya Komünist Partisi halk cephesinin ilham kaynağı ve organizatörüdür. O, omuzlarına binen tarih müessesiyeleri tam bir yovuruk karavârimedir. O, inkılâbın millî safakı İspanya halkı faşizme tamamille galibe galemler için var kuvvetle çarpışmaktadır.